

Epidemiologische update COVID-19

RAG 15/06/2022

Op 21 januari 2022 heeft het Overlegcomité de coronabarometer als instrument voor communicatie en gestructureerde en proactieve beleidsvoorbereiding inzake sanitaire maatregelen goedgekeurd, waarbij drie beheersniveaus worden gebruikt. De indicatoren en drempels die de RAG hanteert voor de inschatting van de epidemiologische situatie en het bepalen van het beheersniveau worden hier beschreven.

Naast de specifieke drempels steunt de analyse van de epidemiologische situatie verder op een bredere evaluatie, waarbij kwalitatieve (bv. bestaan van clusters) en strategische (bv. teststrategie) indicatoren mee in rekening worden gebracht.

BELANGRIJKSTE VASTSTELLINGEN EN AANBEVELINGEN

De gewijzigde trend voor de indicatoren voor het aantal besmettingen die twee weken geleden werd waargenomen, heeft zich de voorbije week verdergezet, met een verdere toename van het aantal vastgestelde nieuwe besmettingen, de Rt voor infecties, het aantal gerapporteerde positieve zelftesten en de positiviteitsratio (PR). De toename van het aantal besmettingen en de PR is meer uitgesproken in Brussel en in Vlaanderen. Het aantal afgenomen testen is wel opnieuw gestabiliseerd, en blijft nog relatief laag. Ook de surveillance van het afvalwater toont voor de voorbije week een lichte stijging aan voor de indicatoren “Stijgende trend” en “Snelle toename”, vooral in Vlaanderen en Brussel. De virus concentraties zijn voorlopig wel nog veel lager dan deze die gemeten werden tijdens de voorgaande Omikron golf.

Zoals verwacht volgen de ziekenhuisindicatoren ook de trend van besmettingen, met een week vertraging, met de voorbije week een lichte toename van het aantal nieuwe hospitalisaties. Het aantal ingenomen ziekenhuisbedden algemeen en op intensieve zorgen is nog niet toegenomen, maar als de nieuwe hospitalisaties verder stijgen, zullen deze indicatoren ook volgen.

De druk op de eerste lijn blijft voorlopig beperkt, met een stabiel aantal consultaties bij een huisarts omwille van COVID-19.

Er is dus duidelijk een nieuwe golf van besmettingen gestart in de context van het dominant worden van de twee nieuwe subtypes van de Omikron variant, de BA.4 en vooral de BA.5. Deze golf zal ook zal leiden tot een hoger aantal hospitalisaties. Op basis van de ervaring van landen waar één of beide varianten eerder dominant waren, zoals Zuid-Afrika en Portugal, kan echter verwacht worden dat het zal gaan om een kortdurende golf, waarbij de druk op het zorgsysteem onder controle zal kunnen blijven.

Ondanks de toenemende trend lijkt er dus geen reden tot ongerustheid te zijn, en zou het beheersniveau (net als vorige week) op niveau 1 kunnen blijven. De PR voor personen met symptomen bevindt zich nog op niveau 3, de incidentie voor het aantal nieuwe besmettingen is opnieuw gestegen naar niveau 2, en alle andere indicatoren komen overeen met niveau 1.

Er kan echter niet uitgesloten worden dat er de komende weken toch een grotere impact is op de zorg dan nu ingeschat, waardoor het niveau opnieuw naar 2 zou moeten verhoogd worden. Een wijziging van niveau heeft geen belangrijke implicaties voor de maatregelen voor de

burgers zelf, maar heeft wel technische implicaties (zoals het stopzetten en terug opstarten van bepaalde tools zoals de Self-Assessment Tool). Daarom, en omdat de voorbije week gebleken is dat de communicatie naar de bevolking verwarrend is als men spreekt van een daling van een niveau, in een context van toenemende viruscirculatie, wordt voorgesteld om het beheersniveau voorlopig op 2 te houden, in afwachting van meer duidelijkheid over de evolutie van de indicatoren.

Besluit classificatie nationaal: beheersniveau 2 met een toenemende trend voor de besmettingen en de ziekenhuisindicatoren, die verder moet opgevolgd worden.

NATIONAAL

Indicatoren i.v.m. intensiteit

Het aantal vastgestelde nieuwe besmettingen is in de week van 6 tot 12 juni verder gestegen, met gemiddeld 1.923 nieuwe besmettingen per dag, vergeleken met 1.625 de week voordien (+18%). Het reproductiegetal (Rt) op basis van het aantal nieuwe besmettingen is ook verder gestegen, van 1,109 de voorgaande week naar 1,148.

De 14-daagse cumulatieve incidentie nationaal is ook opnieuw gestegen, van 176/100.000 tot 216/100.000. Hierdoor is de drempelwaarde voor niveau 2 opnieuw overschreden. Het gaat vooral om een toename van incidentie bij de volwassenen (20 jaar en ouder), maar dit kan ook deels verklaard worden door het lager aantal testen bij kinderen en jongeren. De trend is meer uitgesproken in Brussel en Vlaanderen dan in Wallonië.

Het aantal uitgevoerde testen is in de week van 6 tot 12 juni, na een tijdelijke kleine stijging de week voordien, opnieuw gedaald, met gemiddeld 9.890 testen per dag, vergeleken met ongeveer 11.400 de week voordien. Ten opzichte van de weken voordien is de trend dus globaal stabiel gebleven. De trend is vergelijkbaar voor alle leeftijden, behalve voor jongeren van 10 tot 19 jaar, waar er een lichte daling is. Er is een beperkte toename van testen voor personen met symptomen (mogelijke COVID-19 en gebruik SAT), die gecompenseerd wordt door een daling van het aantal betalende testen.

Het aantal verkochte zelftesten in apotheken bleef de voorbije week stabiel, na een kleine stijging de week voordien. In totaal werden er 35.209 testen verkocht¹ in de week van 5 tot 11 juni, vergeleken met ongeveer 35.400 de week ervoor (Bron: APB & OPHACO). Het aantal gerapporteerde positieve zelftesten is in week 23 wel verder gestegen, met een totaal van 1.958, vergeleken met ongeveer 1.400 de week voordien. Voor 1.861 personen werd er een PCR-test uitgevoerd ter bevestiging, waarvan 91,2% een positieve PCR-test had (opnieuw lichte toename).

De positiviteitsratio (PR) is voor de tweede opeenvolgende week verder toegenomen, met in de week van 6 tot 12 juni een waarde van 20,5% vergeleken met 15,2% de week voordien. Er is een sterkere toename voor de leeftijdsgroepen tussen 10 en 64 jaar, en een beperkte toename bij de 0-9-jarigen en de personen van 65 jaar en ouder. Het gaat vooral om een stijging van de PR voor personen met symptomen, wat wijst op een hogere viruscirculatie. De toename is sterker in Brussel en Vlaanderen dan in Wallonië.

¹ Mogelijke onderschatting omdat de registratie op naam voor burgers zonder verhoogde terugbetaling geen verplichting is maar een aanbeveling. Preliminaire data, mogelijke vertraging op rapportering voor meest recente dagen.

Het aantal contacten met een huisarts voor vermoeden van COVID-19 is in week 23 verder stabiel gebleven, met nationaal gemiddeld 15 contacten per 100.000 inwoners per dag, vergeleken met 16/100.000 de week voordien (Bron: huisartsen Barometer). Na een kleine stijging van het aantal contacten in Wallonië vorige week, was er nu een lichte daling (van 25 naar 16/100.000). In Vlaanderen en in Brussel was er verder een stabiele trend.

De incidentie van consultaties voor griepaal syndroom (ILI) bij de huisartsenpeilpraktijken bleef stabiel, op 51 episodes per 100.000 in week 23 vergeleken met 50/100.000 de week ervoor.

De ervaren werkbelasting voor vermoeden van COVID-19 daalde (maar statistisch niet significant), waarbij 5% van de artsen deze als hoog en 3% als zeer hoog beschouwden (vergeleken met respectievelijk 11% en 6%).

Indicatoren i.v.m. ernst

Het aantal nieuwe hospitalisaties voor COVID-19 is in de week van 8 tot 14 juni nu licht gestegen, met gemiddeld 64 opnames per dag, vergeleken met 52 de week ervoor (+25%). Het reproductiegetal (Rt) gebaseerd op het aantal nieuwe hospitalisaties is ook gestegen, van 0,953 tot 1,099, en is nu opnieuw hoger dan 1. De predictiemodellen voor het aantal nieuwe hospitalisaties tonen voor de komende twee een verdere toename, waarvan de grootte verschilt volgens beide modellen (beperkt tot meer uitgesproken).

Het aantal ziekenhuisbedden ingenomen door COVID-19 patiënten lijkt te stabiliseren. Het totaal aantal ingenomen bedden is op weekbasis nog licht gedaald (n= 892, -5%), maar er wordt vergeleken met een dag na een lang weekend de week voordien. Het aantal ingenomen ICU-bedden bleef stabiel (n=66, +0%). De opnames voor COVID-19 en deze met COVID-19 (opname voor een andere reden maar met een positieve COVID-19 test) evolueren globaal verder met een vergelijkbare trend (lichte toename voor beide).

Meer informatie over de surveillance in ziekenhuizen is beschikbaar in een wekelijks rapport.

Het aantal overlijdens is in week 23 opnieuw licht gedaald, met een totaal van 37 geregistreerde sterfgevallen (niet geconsolideerde data, vergeleken met 47 de week voordien), variërend van 2 tot 8 per dag. Het sterftecijfer bedroeg 0,32/100.000 inwoners in België, 0,33/100.000 in Wallonië, 0,32/100.000 in Vlaanderen en 0,33/100.000 in Brussel.

Andere indicatoren

De indicatoren voor de opvolging van de epidemiologische situatie in de woonzorgcentra (WZC) lijken ook een wijziging in trend aan te tonen, met een toename van de verschillende indicatoren (besmettingen bij bewoners en personeel, hospitalisaties en clusters), in een context van een verder dalend aantal deelnemende WZC, vooral in Brussel (51% in Vlaanderen, 60% in Wallonië, 28% in Brussel en 22% in de Duitstalige Gemeenschap). De aantallen blijven wel nog laag. In week 23 waren er tot nu toe 17 nieuwe mogelijke clusters² (voorlopige data, vergeleken met een totaal van 13 in week 22), en 1% van de WZC hadden een grote cluster (vergeleken met 0,5% de week voordien). Zie het dashboard voor meer details.

Het aantal gerapporteerde besmettingen in het Nederlandstalig onderwijs is in week 23 stabiel gebleven, zowel in de populatie schoolgaande leerlingen (n=444 vergeleken met 421 de week voordien) als bij het personeel (n=414 vergeleken met 402). Er worden geen gegevens meer verzameld door ONE in het Franstalig onderwijs, aangezien er geen maatregelen meer zijn

² Het gaat om mogelijke clusters omdat deze theoretisch gedetecteerd werden op basis van de data uit de surveillance. Er is een onderzoek van de uitbraak nodig om dit te bevestigen in de praktijk.

voor contacten van een positief geval in kinderen/jongerengemeenschappen en er bijgevolg geen tussenkomst meer is van PSE-teams.

De surveillance op afvalwater aan de hand van drie opgevolgde indicatoren³ toont een lichte stijging van de virale lading aan in Vlaanderen en Brussel, maar de waarden blijven laag vergeleken met de 5^e golf. Op basis van de resultaten van 8 juni voor 42 opgevolgde zuiveringsinstallaties⁴ vertoonden 9 gebieden een alert voor de indicator "Stijgende trend" (vergeleken met 2 de week voordien) en 10 gebieden voor de indicator "Snelle toename" (vergeleken met 2). Geen enkel gebied beantwoordde aan de indicator "Hoge virus circulatie" (net zoals de voorgaande 2 weken). Op provinciaal niveau was er 1 provincie met een alert voor "Stijgende trend" (Luxemburg), en 4 provincies met een alert voor "Snelle toename" (Antwerpen, Limburg, Vlaams-Brabant en West-Vlaanderen).

Meer informatie over de methodologie en de analyse van de resultaten is te vinden in een wekelijks verslag.

In de periode van 30 mei tot 12 juni 2022 werden 546 stalen geanalyseerd in het kader van de baseline surveillance van circulerende varianten. Het aandeel van de Omikron-variant subtype BA.2 is verder gedaald (62,5%), BA.4 bleef stabiel (6,4%) en BA.5 is verder sterk toegenomen (30,8% vergeleken met 17,9%). Op basis van het aandeel stalen met SGTF, indicatief voor Omikron BA.4 en BA.5 in de huidige context, zijn beide varianten samen nu dominant (51 tot 66% van de besmettingen). Meer informatie is beschikbaar op de website van het NRC.

Het aandeel van de Omikron subvarianten, en vooral BA.5, neemt verder toe in heel West-Europa. In Portugal werd het aandeel van BA.5 eind mei op 90% geschat⁵. In Duitsland verdubbelde het aandeel van 5% naar 10% de laatste week van mei⁶. In Nederland nemen ook BA.4 en BA.2.12.1 nog toe⁷. Het is nog onduidelijk welke subvariant er de overhand zal krijgen, maar de inschatting is dat het BA.4/5 zal worden. Het aandeel BA.4/5 wordt er momenteel op 60% geschat.

In Portugal is het aantal besmettingen nu wel aan het dalen ($R=0.98$) en werd ook een piek bereikt van het aantal ingenomen ziekenhuisbedden, op een lager niveau dan tijdens de vorige golven. In Nederland en Duitsland ziet men (nog) geen toename van het aantal infecties/ziekenhuisopnames, en ook in andere West-Europese landen wordt dit niet gezien. De reden waarom de situatie anders is in Portugal is ongekend.

³ De surveillance volgt de evolutie van de concentratie van het SARS-CoV-2-virus in het afvalwater. De indicator "Hoge circulatie" geeft de gebieden aan waar de gemeten virusconcentraties hoog zijn (ten minste de helft van de maximumwaarde die in de derde golf, tussen midden februari en begin mei, werd geregistreerd). De indicator "Snelle toename" heeft betrekking op de zones waar de gemeten virusconcentratie in de afgelopen week snel is toegenomen (stijging met meer dan 70% over de laatste 7 dagen). De indicator "Stijgende trend" geeft de bekkens aan waar de virusconcentraties over de laatste 14 dagen meer dan 6 dagen is toegenomen. Sedert week 12 wordt de 5^e golf als referentieperiode genomen voor de berekening van de indicatoren.

⁴ Als gevolg van de overstromingen in juli is de waterzuiveringsinstallatie van Wegnez (Verviers) nog steeds buiten werking. Dit gebied is daarom momenteel niet opgenomen in de surveillance.

⁵ 20220608_Monitorizacao_COVID-19.pdf ; Relatório de situação sobre diversidade genética do novo coronavírus SARS-CoV-2 em Portugal – 07-06-2022 - INSA (min-saude.pt)

⁶ Wöchentliches Lagebericht des RKI

⁷ Varianten van het coronavirus SARS-CoV-2 | RIVM; Weekcijfers coronavirus SARS-CoV-2 | RIVM

PROVINCIES

Indicatoren met betrekking tot het aantal besmettingen (zie overzicht pagina 6)

De 14-daagse incidentie van besmettingen is nu in alle provincies/regio's gestegen en overschrijdt opnieuw de drempel voor beheersniveau 2 (> 200/100.000) in de meeste provincies, behalve in Limburg, Henegouwen, Luik, Namen en Luxemburg. Het aantal besmettingen in de laatste 7 dagen is ook overal verder gestegen, behalve in Henegouwen, waar een daling was. De Rt is ook overal verder gestegen, behalve in Henegouwen en Vlaams-Brabant, en is nu overal hoger dan 1. De PR voor symptomatische personen is ook overal gestegen, behalve in Luxemburg. De waarden zijn nog steeds hoog, gaande van 25,7% (Luxemburg) tot 40,7% (West-Vlaanderen).

Indicatoren met betrekking tot ziekenhuisopnames

De 7-daagse incidentie van hospitalisaties vertoont nu algemeen een licht stijgende trend, met een toename in Limburg, Oost-Vlaanderen, West-Vlaanderen, Waals-Brabant, Henegouwen, Brussel en de Duitstalige Gemeenschap. Het aantal ingenomen bedden op intensieve zorgen schommelt verder van week tot week, met globaal een stabiele trend.

In afwachting van meer duidelijkheid over de verdere evolutie van de nieuwe golf van besmettingen (zie ook pagina 1), wordt het beheersniveau voorlopig ook niet op provinciaal niveau verlaagd.

GEMEENTEN

Het aantal gemeenten met een alert is de voorbije week sterk gestegen, van 15 de week voordien tot 54 gemeenten. Het gaat om gemeenten die verspreid zijn over het hele land, maar vooral in Vlaanderen.

De hoogste incidenties worden verder vooral waargenomen in de provincies Vlaams-Brabant, Oost-Vlaanderen en West-Vlaanderen.

De volgende personen hebben deelgenomen aan dit advies:

Caroline Boulouffe (AViQ), Géraldine De Muylder (Sciensano), Naima Hammami (Zorg en Gezondheid), Yves Lafort (Sciensano), Tinne Lernout (Sciensano), Quentin Mary (SSMG), Geert Molenberghs (UHasselt-KULeuven), Jasper Sans (COCOM), Giulietta Stefani (Sciensano), Steven Van Gucht (Sciensano).

Periode 06-12/06/2022	Besmettingen 14d incidentie per 100.000	% Wijziging Gevallen (7d)	Aantal testen/ 100.000	Rt infecties	PR	Hospitalisaties 7d incidentie per 100.000 ⁸	ICU bezetting	Verdubbelings/ halveringstijd nieuwe hospitalisaties	Beheers- niveau
België	216	+18%	601	1,148	34,1%	3,6	3%	35	2
Antwerpen	222	+26%	647	1,196	30,2%	3,8	4%	Inf	2
Henegouwen	163	-3%	536	1,038	28,4%	3,3	3%	20	2
Limburg	174	+13%	496	1,135	26,3%	3,0	2%	43	1
Luik	123	+6%	405	1,070	29,5%	3,5	3%	-8	2
Luxemburg	177	+20%	509	1,210	25,7%	0	7%	NA	1
Namen	153	+7%	393	1,135	26,5%	1,6	1%	-9	2
Oost-Vlaanderen	282	+30%	678	1,189	39,4%	5,4	3%	6	2
Vlaams-Brabant	272	+15%	618	1,130	40,2%	1,6	4%	27	1
Waals-Brabant	225	+18%	574	1,170	37,6%	2,7	4%	-12	1
West-Vlaanderen	246	+21%	659	1,174	40,7%	5,8	3%	17	2
Brussels Hoofdstedelijk Gewest	214	+24%	801	1,143	36,7%	3,7	4%	17	2
Duitstalige Gemeenschap	267	+22%	589	1,172	NA	5,1	NA	NA	1

⁸ Resultaten voor week 23, van 6 tot 12 juni 2022.